

sám upravuje v § 390 tr. ř. případ obnovy trestního řízení a upravuje v něm útraty řízení obnovovacího, jež nastává vždy jen pravoplatností rozsudku. Z okolnosti, že zákon o podmíněném odsouzení nemá zvláštních ustanovení o útratách, nelze usuzovati, že výrok soudu o nákladech stížnosti nemá zákonného podkladu. Z okolnosti té vyplývá podle názoru zrušovacího soudu naopak, že neshledána potřeba takových ustanovení, protože i v řízení o podmíněném odsouzení mají v podstatě platnost všeobecné předpisy dvacáté druhé hlavy tr. řádu o útratách trestního řízení. Přes to je i nejvyšší jako zrušovací soud toho názoru, že oním usnesením zemského trestního jako odvolacího soudu v Praze porušen byl zákon v ustanovení § 390 tr. ř. V řízení k soukromé obžalobě mohou podle výslovných zákonných ustanovení býti tři druhy rozhodnutí o útratách. Byl-li obžalovaný uznán vinným, dlužno podle § 389 tr. ř. vyřknouti v rozsudku, že obžalovaný je povinen nahraditi též náklady trestního řízení. V případě osvobození obžalovaného má se soudním usnesením uložit podle prvního odstavce § 390 tr. ř. soukromému obžalobci náhrada všech nákladů. Posléze dlužno v obou případech uložit útraty vzešlé zcela bezúspěšným opravným prostředkem tomu, kdo ho použil, lhotejno, zda ho i jinak stihá náhrada nákladů čili nic. Naproti tomu nevyslovuje zákon, že odpůrce strany, jež podala úspěšný opravný prostředek, pro tuto úspěšnost samu postihuje povinnost, hraditi náklady. Jeho povinnost nastává jen tehdy, jsou-li tu předpoklady § 389 tr. ř., pokud se týče § 390 odst. první tr. ř. Těchto předpokladů není však v souzeném případě. Trestní řízení proti obžalovanému skončilo odsuzujícím nálezem. Ježto obžalovaný podal sám a to úspěšně opravný prostředek (stížnost), neručí podle druhého odstavce § 390 tr. ř. za náklady stížnosti. Avšak ani soukromý obžalobce není ani podle prvního ani podle druhého odstavce § 390 tr. ř. povinen nahraditi mu náklady, byť i úspěšného opravného prostředku, neboť není v tomto § ustanoveno, že by protistrana musila úspěšnému stěžovateli hraditi útraty i tehdy, když stěžovatel zůstane jinak odsouzen. Nesmíť výrok o útratách opravného prostředku dostati se do rozporu s rozhodnutím ve věci hlavní. Bylo proto vyhověti zmateční stížnosti generální prokuratury podle § 33 tr. ř. a podle §§ 292 a 479 tr. ř. uznati právem, jak se stalo.

Čís. 2901.

I za rvačky mohou nastati situace, opravňující tu neb onu účastněnou stranu k obranným jednáním (§ 2 písm. g) tr. zák.).

(Rozh. ze dne 22. září 1927, Zm I 437/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 26. dubna 1927, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem těžkého poškození na těle podle §§ 152, 155 b) tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil nalézajícímu soudu, by ji znova projednal a o ní rozhodl.

D ů v o d y:

Rozsudkové zjištění, podle něhož obžalovaný vytáhnul kapesní nůž a otevřev jej, bodl Ondřeje R-a ve rvačce v úmyslu nepřátelském, aniž tu byla podmínka skutečné neb alespoň putativní nutné obrany, založeno jest na četnickém oznámení, výpovědích obžalovaného a slyšených svědků, jakož i na nálezu a posudku soudních lékařů. Právem vytýká zmateční stížnost s hlediska důvodu zmatku podle čís. 5 § 281 tr. ř. neúplnost výroku nalézacího soudu o rozhodujících skutečnostech, uplatňujíc důvodně, že nalézací soud pominul celou řadu závažných skutkových okolností při hlavním přelíčení na jevo vyšlých, kteréžto opomenutí činí pochybným konečný úsudek soudu, že obžalovaný nebyl k obraně vůbec nucen, že nebyl též domněle hrozícím útokem R-ovým zastrašen, a že jednal v úmyslu nepřátelském. Obžalovaný hájil se tím, že byl dne 26. prosince 1926, když s Marií Sch-ovou odcházel před 5. hodinou ranní ze zábavy domů, napaden a udeřen Ondřejem R-em se slovy: »Tebe už dlouho hledám,« že ho od sebe odstrčil a že, vida, že R. sahá do kapsy, a předpokládaje, že bere na něho nůž nebo nějaký nebezpečný nástroj, musil se proti R-ovi, jenž naň dorážel a ho tloukl, brániti tím, že nůž z kapsy vytáhl a jím se okolo sebe oháněl (v polokruhu), by R. k němu nemohl. Nalézací soud přešel tuto obranu obžalovaného, jakož i výpověď svědkyně Marie Sch-ové, která potvrdila, že R. se slovy »Tebe už dlouho hledám« (o nichž se rozsudek ovšem zmiňuje) bil obžalovaného rukama do obličeje, a že tento se toliko bránil. Nalézací soud nepovšiml si dále toho, že poškozený R. udal na dotaz obhájce obžalovaného u soudu, že mu obžalovaný nožem rozřízl i pravý rukáv v záloktí a košili, při čemž ukázal směr vodorovný (ze předu rukávu na vnitřní stranu) v půlkruhu a že mu i kalhoty byly rozříznuty ve směru vodorovném. Dále pominul nalézací soud, že podle lékařského vysvědčení a posudku znalců rána na levé ruce R-ovi způsobená je řezná (ne tedy bodná, jak zjistil nalézací soud) a má směr napříč ruky. Povinností nalézacího soudu bylo, obíratí se v rozsudku těmito skutečnostmi, zejména povahou ran, pokud lze z ní posouditi, jakým byl vlastně směr poranění a jakým způsobem držel asi obžalovaný ruku, když se nožem oháněl, nestalo-li se poranění R-ovo snad tím, že, jakkoliv obžalovaný mával kolem sebe nožem v polokruhu za tím účelem, by zamezil k sobě R-ovi přístup, tento ho dále napadal. Nalézací soud měl též náležitě vzíti v úvahu výše uvedené svědectví Marie Sch-ové a zjistiti, zdali R. nezavdal příčinu ke rvačce, k níž došlo mezi ním a obžalovaným, při čemž jest poukázati na právní mylnost názoru rozsudku, že při rvačce nelze mluvíti o nutné obraně; mohouť i za rvačky nastati situace, opravňující tu neb onu súčasťněnou stranu k obranným jednáním (viz rozh. nejv. soudu, sb. č. 3106 z roku 1905).

Právem vytýká stížnost též, že nalézací soud, jenž v důvodech rozsudku zdůrazňuje klidnou a mírumilovnou povahu R-ovu, pominul zcela mlčením, že i obžalovaný jak podle vysvědčení domovské obce, tak i podle zprávy četnictva požívá pověsti řádného a spořádaného občana. Jest na snadě, že tyto okolnosti, byvše náležitě oceněny, mohly míti po

případě rozhodný vliv pro řešení otázky, zda obžalovaný jednal toliko v úmyslu brániti se před nespravedlivým útokem R-ovým, tedy ve skutečné neb aspoň domněle nutné obraně. Poukazuje sám rozsudek na lékařské vysvědčení Dra H-a ze dne 3. ledna 1927, podle něhož trpí obžalovaný již asi dvě léta značnou neurasthenií, která se poslední dobou stupňuje, takže se dostávají často stavy úzkostné s tlčením srdce. Tím zevrubněji měl se nalézací soud zabývatí otázkou, zda obžalovaný nepokládal v rozčilení, jež mu též rozsudek při výměře trestu přiznává, ze strachu a poděšení situaci za takovou, že mu se strany R-ovy hrozí nebezpečí dalšího útoku, zvláště když jest potvrzeno svědkyní Sch-ovou, že R. po obžalovaném, když šel krátce před tím dne 21. listopadu 1926 se Sch-ovou ze zábavy domů, hodil kamenem, a při tom, máje v ruce krátkou tyč (plaňku), pravil, jsa i tu ve společnosti Antonína B-a, obžalovanému: »Tebe se nebojíme« a když zjišťuje sám rozsudek, že R. hrozil jednou, byť i již před 7 lety jinému hochovi ve rvačce, že vytáhne nůž. Pokud uvádí rozsudek, že situace nebyla pro obžalovaného tak hroživou, ježto byli přítomni Jan B. a Marie Sch-ová a nedaleko stál Jiří Sch. a že obžalovaný mohl domnělý úmysl R-ův, vytáhnouti nůž, zmážití tím, že mu přidržel ruku, nelze ovšem se zmatečnými stížnostmi spatřovati zmatek podle § 281, čís. 5 tr. ř. v tom, že nebyly pro tento předpoklad uvedeny důvody dostatečné, ježto zmatek ten předpokládá úplný nedostatek důvodů. Proto jen mimochodem budiž poukázáno na pochybnou arciť povahu těchto důvodů, jež přehlíží, že čin se stal dne 26. prosince 1926 o 5. hodině ranní, kdy byla úplná tma; že od B-a mohl obžalovaný sotva asi předpokládati pomoc, kdyžtento byl kamarádem R-ovým, s nímž právě šel, přítomnost pak Sch-ové nepřichází vůbec v úvahu, an rozsudek sám zjišťuje, že se vzdálila, než ještě k výstupu došlo. § 3 tr. ř. ukládá soudu, by přihlížel se stejnou bedlivostí jak k okolnostem, jež obviněného zatěžují, tak i k okolnostem, jež slouží k jeho obhájení. Záruku, že se tak stalo, shledati jest v předpisech §§ 270 čís. 5, 281 čís. 5 tr. ř. Bylo proto povinností nalézacího soudu, by se obíral v rozsudku náležitě všemi výše uvedenými okolnostmi, pokud poukazují na důvod vylučující trestnost podle § 2 písm. g) tr. zák. neb alespoň na mírnější trestnost pro překročení nutné obrany podle § 335 tr. zák. Pominutí těchto výsledků hlavního přelíčení má v zápětí, že napadený rozsudek trpí vytykanou zmatečností podle čís. 5 § 281 tr. ř., jsa neúplným co do skutečností rozhodujících. Pro doličený formální zmatek bylo, aniž bylo třeba obírat se ještě dalším uplatňovaným důvodem zmatečnosti podle čís. 9 b) § 281 tr. ř. zmatečnými stížnostmi vyhověti a podle § 288 čís. 1 tr. ř. zrušiti napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátiti nalézacímu soudu, by ji znova projednal a o ní rozhodl.

Čís. 2902.

Maření exekuce (zákon ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.).

»Věřitelem« (§ 1 zákona) jest každý, komu přísluší proti jiné osobě (dlužníkovi) pohledávka, která může býti vymáhána ze jmění dlužníka; věřitelem může býti i stát.